

za konané práce, neboť na tom, v jakou formu právního jednání zcizení tabáku dle záměru stěžovatelova oděno býti mělo, naprosto nezáleží, rozhodnou zůstává skutečnost, že jej stěžovatel zamýšlel úplatným způsobem převést na jiné osoby. Nesprávným jest pak i názor zmateční stížnosti, jakoby pletichami rozuměti bylo jen jednání nečestné, nepoctivé, nekalé, prováděné tajně, ve skrytě, pod rouškou jiného, zdánlivě nezávadného jednání. Názor ten nenalézá opory ani v doslovu zákonného ustanovení o pletichách, ani ve smyslu slova »pletichy«, jemuž stížnost snaží se propůjčiti význam, příliš úzce vymezený; významu toho pojem pletich nemůže míti již proto, že zněním § 11 lichevního zákona jako odruda pletich vyznačen je řetězový obchod, jehož pojem zcela nepochybně nepředpokládá, aby dotyčné jednání vykazovalo vlastnosti, požadované pro pojem pletich stížností, neb aby bylo předsebráno za okolností, stížností rovněž za podmínku pletich předpokládaných. Dovolávajíc se panujícího nedostatku kuřiva a stavíc jednání stěžovatelovo na roveň poskytování zpropitného ve způsobě kuřiva, zdůrazňuje stížnost zvýšenou ochotu kuřáků k provedení práce, dostane-li se jim odměnou kuřiva. Srovnání s poskytováním zpropitného není však na místě v tomto případě, v němž nejednalo se o zpropitné, nýbrž o samotnou úplatu (mzdu) za konané práce (povoznické), nehledě ani k tomu, že i poskytování zpropitného ve formě kuřiva může za okolností, mělo-li by k němu docházeti pravidelně a ve větších dávkách, zapadat i v rámec pletich. Nedostatek kuřiva rovněž neodnímá počínání stěžovatelovu rázu pokoutního obchodování předmětem státního monopolu, jehož ono nepozbývá konečně ani tím, že stěžovatel hodlal snad poskytováním úplaty za konané práce ve formě kuřiva vyhověti dodavatelům povozů, kteří jsou kuřáky. Konečně brojí stížnost i proti rozsudkovému závěru, dle něhož jednání stěžovatelovo bylo, předpokládajíc arci uskutečnění úmyslu, s nímž stěžovatel tabák koupil, způsobilé stupňovati jeho cenu. Namítá v tom ohledu pouze tolik, že se podobným počínáním, jaké zarážel stěžovatel, zlevňuje vzájemné plnění, ať je jím práce, dílo či pouhá úsluha, které se mu tím, je-li kuřákem, zpřijemňuje. Námitka nikterak není s to, aby otrásla správností onoho rozsudkového závěru, který má oporu v jiném skutkovém závěru rozsudku, dle něhož byla cena, za niž stěžovatel tabák koupil, cenou tak vysokou, že i způsob, kterým tabáku dále používatí zamýšlel, byl provázen zcela nepochybně způsobilestí, aby jím cena předmětu potřeby byla stupňována; bylať při tom přikládána tabáku cena, rovnající se vysoké ceně nákupní, zvýšené o rozdíl mezi touto cenou a obnosy, které by byl stěžovatel musil za povozy platiti na hotovosti (tedy při $\frac{1}{4}$ kg tabáku o rozdíl mezi cenou nákupní 43 K 75 h a obnosy, za povozy hotově placenými, 50—60 K). Na tom, jak již shora zdůrazněno, ničeho změnití nemůže ani ta okolnost, že snad tím hověno bylo zájmům těch, kdož by byli stěžovateli povozy dodávali a byli zároveň kuřáky.

Čís. 665.

K pojmu účinné lítosti ve smyslu § 187 tr. zák. Škodu lze nahraditi po případě též prostřednictvím osoby třetí.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1921, Kr II 162/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 7. ledna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171 a 173 tr. zák. —mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti dle § 281 č. 9 tr. ř. napadá stížnost rozsudek proto, že nalézací soud nepřiznal stěžovateli beztrestnosti z důvodu účinné lítosti ve smyslu § 187 tr. zák. V rozhodovacích důvodech rozsudku uvádí se na odůvodněnou tohoto postupu nalézacího soudu, že stěžovatel, byv Aloisem D-em dopaden, sice krádeže nezatajil a byl ochoten vše vydati; ale že tak učinil jen proto, že mu bylo zřejmě nemožno, přivést ukradený balík do bezpečí. Dále se zdůrazňuje, že stěžovatel, ač D-a prosil, by mu odpustil, přece prohlásil, že sám balík nevrátí, a že jeho prvním úmyslem bylo, zbaviti se balíku a podezření trestného činu pohozením pod vůz, při čemž nebylo přece jisto, že přijde balík do pravých rukou, a že konečně odčinil svůj delikt nikoli sám, nýbrž prostřednictvím Aloise D-a, jenž balík vrátil. S posléz uvedeným právním hlediskem se arci stotožniti nelze. Nehledě k požadavku lítosti je předpokladem beztrestnosti trestného činu dle § 187 tr. zák. jedině, aby pachatel dříve, než vrchnost o jeho činu věděla, celou škodu nahradil. Předpokladu tomu vyhovuje i pachatel, který nahrazuje škodu vlastními silami a prostředky, byť prostřednictvím třetí osoby, veden jsa zejména snahou, aby zůstalo utajeno, že čin spáchal. Tomu je tak i v případě, kde pachatel, byť po případě prostřednictvím nebo za pomoci třetí osoby, ukradenou nebo zpronevěřenou věc pohodí, a, stalo-li se to za takových okolností, by se dalo se zcela bezpečnou jistotou očekávati, že se věc v neporušeném stavu dostane opět v držení poškozeného. S touto jistotou směl stěžovatel bezpečně počítati, když o podstrčení balíku požádal Aloise D-a, od něhož jakožto od železničního zřízence, konajícího dle rozsudkového zjištění na nádraží službu, mohl zajisté vším právem očekávati, že bude míti jak možnost tak i ochotu, žádost stěžovatelovu splniti, ukradený balík na původní místo podstrčiti a takto náhradu škody uskutečniti. Přes to nelze důvodně říci, že by byl nalézací soud svým výrokem, jímž stěžovateli beztrestnost z důvodu účinné lítosti odepřel, zákon porušil nebo zákona nesprávně použil a že by tedy byl rozsudek zmatečným dle § 281 čís. 9 b) tr. ř. Podmínkou beztrestnosti dle § 187 tr. zák. je účinná lítost. Předpokladem této lítosti sice není, jak za to míti se zdá nalézací soud, aby pachatel čin doznal, nebo projevil slovní lítost nad ním nebo snad konečně, aby prosil o odpuštění činu. Požadavek lítosti znamená naopak zásadně pouze tolik, aby pachatel, nejsa k tomu okolnostmi nucen, tedy dobrovolně, se odhodlal škodu nahraditi. Této podmínky beztrestnosti dle § 187 tr. zák. se kroku stěžovatelovu, předpokladům citovaného místa zákonného jinak vyhovujícím, nedostávalo, poněvadž byl dle případně odůvodněného závěru rozsudkového Aloisem D-em hned od místa, kde krádež spáchal, nejprve pozorován a pronásledován (následován), na konec pak dopaden tak, že dle dalšího neméně případného závěru rozsudkového bylo mu nemožno, ukradený balík přivést do bezpečí. Bezpodstatnou je tudíž námitka stížnosti, jakoby byl stěžovatel měl možnost, jednak vůči

D-ovi prohlásiti, že žádného balíku neukradl, jednak se aspoň pokusiti, přivést ukradenou věc jakýmkoliv způsobem do bezpečí. Ono prohlášení bylo by se zcela nepochybně musilo minouti úspěchem, uváží-li se, že dle rozsudkového zjištění svědek D. viděl, že stěžovateli z bafochu, který měl před tím prázdný, čouhá kousek poštovního balíku, druhou námitkou pak brojí stížnost způsobem, přičicím se ustanovení § 258 tr. ř. proti přesvědčení, k němuž byl nalézací soud dospěl v ten smysl, že stěžovateli bylo nemožno, ukradený balík přivést v bezpečí. Okolnosti, jakoby byl stěžovatel úmysl, vrátiti ukradený balík, pojal ještě dříve, než se s D-em setkal na záchodě, dovolává se konečně stížnost neprávem, neboť rozsudek podobného úmyslu stěžovatelova nezjišťuje.

Čís. 666.

Podvod spáchaný neoprávněným braním vyživovacích příspěvků. Účinná lítost (§ 187 tr. zák.) nepřichází při podvodu v úvahu.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1921, Kr II 319/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 22. března 1921, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podvodu dle §§ 197 a 200 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 9 a), b) § 281 tr. ř. Namítá dle čís. 9 a) § 281 tr. ř., že obžalovaná nejednala v podvodném úmyslu, přijavši vyživovací příspěvky za svého narukovaného manžela také po uplynutí jeho tříměsíční dovolené, když se do vojenské služby více nevrátil — za dobu od 15. února do 15. května 1919. Byla a jest dosud přesvědčena, že jí a jejím dětem podpora skutečně příslušela, poněvadž její manžel ležel po tu dobu doma nemocen malarií a byl k práci nezpůsobilý; má také za to, že by jí byly vyživovací příspěvky právem příslušely, kdyby byl její manžel ohlásil příslušnému vojenskému velitelství, že se po uplynutí dovolené pro nemoc nemůže vrátiti do služby. Opo-
menutí ohlášení nelze jí dávat za vinu. Důvody, které uvádí soud pro zjištěný úmysl obžalované, jsou slabé; zlý úmysl musel by býti zjištěn již pro dobu, kdy obžalovaná podporu přijala a nikoli odvozen z pozdějších neodůvodněných domněnek. Stížnost není odůvodněna a, pokud brojí proti zjištěnému a náležitě odůvodněnému úmyslu, v jakém dle přesvědčení prvního soudu obžalovaná jednala, není provedena dle zákona. Na vyživovací příspěvky mají dle § 1 a 2 zákona ze dne 26. prosince 1912, čís. 237 ř. zák. nárok příslušníci osob povolaných k vojenské aktivní službě, pokud se ve službě nalézají. Jest zjištěno, že manžel obžalované, byv propuštěn 7. listopadu 1918 z vojenské nemocnice na 3 měsíční dovolenou, po jejím uplynutí se k vojenské službě již nehlásil, k vojsku nenarukoval, vojenské služby nekonal, nýbrž zůstal doma. Následkem toho pozbyla obžalovaná dnem 7. února 1919 nároku na výplatu další podpory. Přes to dala si dle rozsudečných zjištění vypláceti vyživovací příspěvky ještě po dobu dalších 3 měsíců. Že obžalovaná věděla, že na podporu nemá ná-